

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 3Spp/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020200871
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Babiaková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2021:1020200871.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: B. A. E., H.. XX. H. XXXX, R. C. Z. XX, XX-XXX O., S. Q.; proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava; o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 15274-3/2020-BA zo dňa 11. mája 2020, o nesúhlase Krajského súdu v Žiline, takto

rozhodol:

- I. Nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením veci je nedôvodný.
- II. Miestne príslušným súdom na konanie a rozhodnutie vo veci je Krajský súd v Žiline.

odôvodnenie:

Odôvodnenie

I.

Vymedzenie sporu o miestnu príslušnosť

1. Dňa 17. júna 2020 bola Krajskému súdu v Bratislave doručená žaloba, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 15274-3/2020-BA zo dňa 11. mája 2020 v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Čadca č. 49326-1/2013-CA zo dňa 21. novembra 2013. Z jej obsahu vyplýva, že ide o správnu žalobu v sociálnych veciach podľa § 6 ods. 2 písm. c) v spojení s § 199 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“).

2. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 7 Sa 51/2020-17 zo dňa 1. júla 2020 vec postúpil Krajskému súdu v Žiline ako miestne príslušnému súdu. V odôvodnení svojho uznesenia zdôrazňuje, že hoci v predmetnom konaní ide o správnu žalobu v sociálnych veciach, miestnu príslušnosť správneho súdu nebolo možné určiť podľa § 13 ods. 3 SSP. Z podanej žaloby je totiž zrejmé, že žalobca nemá na území Slovenskej republiky trvalý pobyt a na území Slovenskej republiky sa pravdepodobne ani nezdržiava. Za tohto stavu Krajský súd v Bratislave (s odkazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Nds 5/2018, sp. zn. 8 Nds 3/2018, sp. zn. 7 Nds 5/2018, sp. zn. 9 Nds 14/2019, sp. zn. 9 Nds 15/2019 a iné) ustálil, že miestnu príslušnosť správneho súdu je potrebné posudzovať podľa § 13 ods. 1 SSP, teda podľa sídla orgánu verejnej správy, ktorý rozhodoval v prvom stupni. V tomto prípade je prvostupňovým orgánom Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca, ktorá prislúcha do územnej pôsobnosti Krajského súdu v Žiline. Preto Krajský súd v Bratislave podľa § 18 ods. 2 SSP postúpil vec Krajskému súdu v Žiline. Veci bola následne pridelená sp. zn. 24 Sa 24/2020.

3. Krajský súd v Žiline s postúpením veci a s právnym názorom Krajského súdu v Bratislave nesúhlasil, a preto listom zo dňa 22. septembra 2021 predložil vec podľa § 18 ods. 3 SSP na rozhodnutie Najvyššiemu správneému súdu Slovenskej republiky.

4. Z hľadiska argumentácie Krajský súd v Žiline nespochybňuje skutočnosť, že miestnu príslušnosť správneho súdu v predmetnej veci nemožno určiť podľa § 13 ods. 3 SSP (absencia trvalého pobytu,

miesta podnikania, sídla alebo miesta zdržiavania sa žalobcu na území Slovenskej republiky). Zastáva však názor, že ak nie sú splnené podmienky pre aplikáciu § 13 ods. 3 SSP pri určení miestnej príslušnosti súdu vo vzťahu ku konaniu o správnej žalobe v sociálnych veciach, nemožno aplikovať ani § 13 ods. 1 SSP, ale je potrebné postupovať podľa ustanovenia § 9 ods. 2 SSP (postup v prípadoch, keď miestnu príslušnosť súdu nemožno určiť podľa § 13 SSP). V súlade s § 9 ods. 2 SSP by pritom mal byť miestne príslušným na rozhodnutie predmetnej veci Krajský súd v Bratislave. Svoje právne názory podporil Krajský súd v Žiline odkazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Nds 5/2018 zo dňa 28. júna 2018, sp. zn. 2 Nds 7/2018 zo dňa 27. septembra 2018, sp. zn. 5 Nds 13/2018 zo dňa 20. augusta 2019 a iné.

II.

Právne posúdenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky

5. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v súlade s § 18 ods. 3 SSP posúdil spor správnych súdov o miestnu príslušnosť, pričom dospel k názoru, že nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením veci nie je dôvodný.

6. Podľa § 13 ods. 1 SSP: „Miestne príslušným je krajský súd, v ktorého obvode má sídlo orgán verejnej správy, ktorý rozhodol v prvom stupni, ak tento zákon neustanovuje inak.“

7. Podľa § 13 ods. 3 SSP: „[...] v konaniach podľa § 6 ods. 2 písm. c) (t. j. v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach) [...] je miestne príslušný krajský súd, v ktorého obvode má žalobca adresu trvalého pobytu, miesto podnikania alebo sídlo; ak takého súdu niet a žalobcom je fyzická osoba, je miestne príslušný krajský súd, v ktorého obvode sa fyzická osoba zdržuje.“

8. Podľa § 9 ods. 2 SSP: „Ak nemožno určiť príslušnosť podľa § 10 až 13, je na konanie príslušný Krajský súd v Bratislave.“

9. V riešenej veci nebolo medzi Krajským súdom v Bratislave a Krajským súdom v Žiline sporné, že miestnu príslušnosť správneho súdu nemožno určiť podľa § 13 ods. 3 SSP, keďže zo žaloby žalobcu, resp. zo súdneho spisu je zrejmé, že žalobca nemá na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, miesto podnikania a ani sa na území Slovenskej republiky pravdepodobne nezdržiava. S týmto sa v plnom rozsahu stotožňuje aj Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

10. Spornou právnou otázkou, ktorú je v kontexte tohto sporu o miestnu príslušnosť správnych súdov potrebné vyriešiť je, či nemožnosť určenia miestnej príslušnosti podľa § 13 ods. 3 SSP umožňuje určiť miestnu príslušnosť správneho súdu podľa § 13 ods. 1 SSP, alebo či je potrebné aplikovať § 9 ods. 2 SSP.

11. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky zastáva názor, že pravidlo určovania miestnej príslušnosti správneho súdu v prípadoch správnych žalôb v sociálnych veciach podľa § 13 ods. 3 SSP je v pomere špeciality k všeobecným pravidlám určovania miestnej príslušnosti správnych súdov podľa § 13 ods. 1 a 2 SSP. V súlade s princípom *lex specialis derogat legi generali* je preto potrebné pri určovaní miestnej príslušnosti správneho súdu v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach skúmať splnenie podmienok podľa § 13 ods. 3 SSP. Pokiaľ však podľa § 13 ods. 3 SSP nie je možné určiť miestnu príslušnosť správneho súdu, je následne potrebné aplikovať všeobecné pravidlá určovania miestnej príslušnosti podľa § 13 ods. 1 a 2 SSP.

12. Ustanovenie § 9 ods. 2 SSP má charakter „zákonnej poisťky“ proti odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Jeho aplikácia nastupuje vo výnimočných prípadoch, keď nie je možné určiť príslušný správny súd podľa § 10 až § 13 SSP, teda keď podľa bežných pravidiel nemožno určiť miestne príslušný správny súd. Toto ustanovenie preto nemožno aplikovať v prípade, ak nie je možné aplikovať len § 13 ods. 3 SSP, ale stále je možné určiť miestnu príslušnosť správneho súdu podľa § 13 ods. 1 a 2 SSP.

13. V prípade tohto sporu Krajského súdu v Žiline a Krajského súdu v Bratislave o miestnu príslušnosť je preto podľa názoru Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky potrebné aplikovať ustanovenie

§ 13 ods. 1 SSP. V zmysle tohto ustanovenia je miestne príslušným krajský súd, v ktorého obvode má sídlo orgán verejnej správy, ktorý rozhodol v prvom stupni. Na účely určenia miestne príslušného súdu je za sídlo orgánu, ktorý rozhodol v prvom stupni v prípade žalovanej potrebné považovať sídlo jej pobočky, keďže cieľom tohto ustanovenia bolo všeobecne v správnych konaniach zabezpečiť menšiu vzdialenosť súdu prvej inštancie k účastníkovi konania. Uvedené ustanovenie § 13 ods. 1 SSP nie je možné obísť ani vtedy, ak žalobca nemá na území Slovenskej republiky adresu trvalého pobytu alebo sa tu nezdržiava.

14. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky si je vedomý predchádzajúcich rozporov v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v otázke určovania miestnej príslušnosti správnych súdov v sociálnych veciach, resp. vo vzťahu k aplikácii § 13 ods. 1 a 3 a § 9 ods. 2 SSP. Podporujúc právny názor Krajského súdu v Žiline možno poukázať na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Nds 13/2018 zo dňa 20. augusta 2019, sp. zn. 5 Nds 14/2018 zo dňa 31. januára 2019 a iné, na druhej strane právny názor Krajského súdu v Bratislave možno oprieť o rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Nds 2/2019 zo dňa 20. februára 2019, sp. zn. 9 Nds 12/2018 zo dňa 28. novembra 2018. Rozhodovacia činnosť sa však neskôr v priebehu roka 2020 a 2021 ustálila na právnom názore, uvedenom aj v tomto rozhodnutí, že v prípade nemožnosti určenia miestnej príslušnosti správneho súdu podľa § 13 ods. 3 SSP je túto potrebné určiť postupom podľa § 13 ods. 1 SSP (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Nds 2/2021 zo dňa 26. mája 2021, sp. zn. 4 Nds 1/2021 zo dňa 1. júna 2021, sp. zn. 9 Nds 20/2020 zo dňa 3. decembra 2020, sp. zn. 7 Nds 14/2020 zo dňa 24. júna 2020, sp. zn. 9 Nds 12/2020 zo dňa 27. mája 2020, sp. zn. 7 Nds 6/2020 zo dňa 30. marca 2020 a iné). Najvyšší správny súd Slovenskej republiky sa s týmto názorom stotožňuje a považuje ho za konečný.

15. Prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu bolo v tejto veci vydané Sociálnou poisťovňou, pobočkou Čadca, ktorá má sídlo v obvode Krajského súdu v Žiline. Krajský súd v Žiline je preto tým súdom, ktorý je v zmysle § 13 ods. 1 SSP miestne príslušný na prejednanie a rozhodnutie veci. Jeho nesúhlas s postúpením je nedôvodný.

16. Pozornosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky neuniklo, že vec žalobcu bola Krajskému súdu v Žiline fakticky postúpená (doručená) dňa 12. augusta 2020 (č.l. 19). Nesúhlas s postúpením veci pritom vyjadril Krajský súd v Žiline až listom zo dňa 22. septembra 2021 (č.l. 35). Počas medziodobia (viac ako 1 rok od postúpenia spisu) nebol vykonaný žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu predmetnej veci (do dnešného dňa nebol vyžiadaný administratívny spis, vyjadrenia účastníkov konania a pod.). Vec je stále de facto na začiatku jej rozhodovania. Postup Krajského súdu v Žiline sa preto v tejto veci nejaví ako efektívny a zodpovedajúci požiadavkám vyplývajúcim z práva žalobcu na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Je namieste, aby Krajský súd v Žiline skoncentroval a urýchlil svoj postup vo veci žalobcu s cieľom jej rozhodnutia v primeranom čase.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.